

Mariborski

Večernik

Leto VI (XIII.), šte. 14

Maribor, torek 19. januarja 1932

»JUTRA«

Za razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Vredn. mesečno prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifi

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Po otvoritvi narodnega predstavništva

Včeraj je bilo s kraljevim prestolnim govorom na slovesen način otvorjeno naše narodno predstavništvo, prvo, ki ga skupno tvorita skupščina in novi senat. Po preteku treh let se je s tem pričelo pri nas zopet redno parlamentarno življenje, in sicer na takih temeljih, ki nam dajejo čisto drugačno garancijo za složno in zares uspešno delo, kakor so nam jo dajale poprejšnje, iz medsebojno sprtih strank sestavljene narodne skupščine. Temu velikanskemu notranje-političnemu dogodku v zgodovini mlade kraljevine Jugoslavije so dale kraljeve besede še poseben poudarek, kajti razen včeraj se je samo še enkrat poprej zgodilo, da je naš vladar sam s svojo prisotnostjo in prestolnim govorom otvoril parlamentarno zasedanje.

Dan 18. januarja l. 1932. bo torej ostal vedno enako pomemben, kakor so bili 6. januar in 3. oktober l. 1929. ter 3. september l. 1931., katerih logična posledica je po vsem svojem bistvu. S tem dnem se je šele zaključila ona doba, ki je bila neizprosno potrebna za odstranitev velikih nevarnosti, ki so nam hotele zrušiti še ne docela dograjeno stavbo narodne in državne enotnosti in svobode. Daleč za nami je sedaj nekdanja kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, razcepljena na plemena, vere in stranke. Pred nami stoji nova kraljevina Jugoslavija, država ene volje in ene same želje; storiti vse za lepšo in srečnejšo bodočnost našega enotnega naroda.

Toda tudi vse to je le prva podlaga za vse tisto, kar nam še manjka in kar je treba še postaviti in dograditi. V svojem prestolnem govoru je vladar lepo naglasil težki čas, v katerem živimo, in velike naloge, ki čakajo novo narodno predstavništvo, senatorje in narodne poslance. In prav tako so bile pravilne in globoko mišljene njim sporočene besede, da bo ves uspeh dela odvisen od tega, kako se bodo zavedali svojih dolžnosti, ki so jih prevzeli s trenutkom, ko so stopili v parlament. Toda mi verujemo z našim idealnim kraljem vred, da se novi vodniki narodne in državne usode v polni meri zavedajo, da pričakujemo vsi od njih pozitivnega dela in ne sam. praznih besed, kakršne smo bili valeni slišati z govorniškega odra narodnih skupščin pred 6. januarjem l. 1929.

Preresen je današnji čas, da bi se lahko zopet spuščali v debate o stvareh, ki niso v neposredni zvezi s problemi sedanjosti, ki so pretežno gospodarskega in socialnega značaja. In teh problemov je na stotine in tisoče. Agrarna kriza je težko prizadela našega kmeta, ki je temelj Jugoslavije. Njegovi dohodki so čedalje manjši, izdatki pa so ostali skoraj docela isti, kakor so bili v prejšnjih srečnejših časih. Na cesti so tisoči industrijskih delavcev po vseh naših pokrajinah, posebno še v Sloveniji. Tovarne omejujejo obrate, ali pa jih sploh

Snovanje gospodarskega sveta

POLITIČNO DELO PO PRESTOLNEM GOVORU. — PRVI OSNUTKI ZAKONA O GOSPODARSKEM SVETU.

BEOGRAD, 19. jan. »Službene Novine« so izdale posebno izdajo, ki prinaša kraljev prestolni govor, ki je bil natisnjen tudi v obliki lepaka in nalepljen po vseh beograjskih ulicah in cestah. Pred lepaki se zbirajo velike množice ljudi, ki komentirajo kraljeve besede. Delo v senatu in v narodni skupščini je zaradi treh zaporednih pravoslavniških praznikov zaostalo. Posvetovanja odbora za adresu se bodo nadaljevala šele v četrtek. Med tem je tudi nastala potreba po novem konstituiranju verifikacijskega odbora, ker je predsednik senata podal ostavko na poslanski mandat.

BEOGRAD, 19. jan. V prestolnem govoru obljubljeno osnovanje gospodarskega sveta je vzbudilo v gospodarskih krogih splošno odobravanje. Kakor se doznava, so priprave za sestavo tozadevnega zakona že v polnem teku. Gospodarski svet bo štel najbrže 30 članov in bodo v njem enako močno zastopani tako delodajalci kakor delojemalci. Po dosedanjih načrtih bodo tretjino članov imenovala strokovne zbornice, drugo tretjino zadruge, tretjo pa bo določila vlada.

Adolf Hitler potuje v Rim

HITLERJEVO PISMO KANCELARJU BRÜNINGU. — VPRAŠANJE REPARACIJ IN NEMŠKEGA GOSPODARSTVA.

BERLIN, 19. jan. Po ponesrečeni misli Hitlerjevih odposlancev v Italiji, se je sedaj voditelj nacionalnih socialistov, definitivno odločil, da odpotuje sam v Rim, kjer si bo skušal zagotoviti podporo italijanskih fašistov. Na potovanju ga bo spremljal poveljnik njegovih čet, general von Epp.

MONAKOVO, 19. jan. Adolf Hitler je poslal zveznemu kancelarju dr. Brüningu pismo, v katerem utemeljuje svoje stališče v vprašanju podaljšanja Hindenburgove predsedniške funkcije. Med drugim pravi, da bi bilo tako podaljšanje protustavno in da nemški parlament, ki ne predstavlja več resnične volje nemškega naroda, nima moralne pravice do tako daleko-sežnega sklepa.

Ob koncu govori Hitler tudi o reparacijah in pravi: »Niti trenutka ne dvomim, da se politični tributi (reparacije) morajo zlomiti na efektivni plačilni nesposobnosti, t. j. zaradi gospodarskega poloma nemškega naroda; nikakor pa ne verujem, da bi se to začasno stanje moglo tako zlahka pretvoriti v stalno. Da Nemčija danes ne more plačati reparacij, ni nobena zasluga vlade, ampak je katastrofa, ki je nastala zaradi silno slabe uprave. Dejstvo, da je bilo mogoče v trinaestih letih uničiti absolutno aktivno državno gospodarstvo, še ni nikakršna garancija, da se bo to stanje v 14. letu popravilo. Najmanj pa se bo to zgodilo tedaj, če ostanejo še nadalje na krmilu tisti ljudje, ki so to propast sami zaželeli.«

ROMUNSKI ZUNANJI MINISTER V PRAGI.

PRAGA, 19. jan. Danes je dospel semkaj romunski zunanji minister princ Ghiika. Z njim je dopotoval tudi bukareški češkoslovaški poslanik Kienzl-Jizersky. Češki listi pišejo ob tej priliki, da je namen princea Ghiike v Pragi ta, da znova in jasno potrdi trdnost Male antante in neuspeh vseh poskusov nekaterih sovražnih elementov, da bi se ta politična formacija razbila. »Česke Slovo« trdi, da bo princ Ghiika odpotoval skupaj s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem iz Prage direktno v Ženevo.

POGAJANJA MED MADŽARSKO IN AMERIKO PREKINJENA.

NEWYORK, 19. jan. Pogajanja ameriških bankirjev z delegati Madžarske zaradi podaljšanja kratkoročnih kreditov, so se razbila. V odgovor so newyorške banke ustavile izplačevanje madžarskih čekov.

zapiirajo. Okrog 100.000 ljudi se mora vsak dan sproti krvavo boriti za skorjico kruha zase in za svoje družine. Trgovina in obrt sta v zastoji, pa tudi uradnikom in ljudem svobodnih poklicev se ne godi dosti bolje.

Vsega tega zla ne bi mogel noben parlament na svetu kar čez noč odstraniti, in tega seveda tudi od našega novega narodnega predstavništva ne pričakujemo. A kaj se vendar dá storiti. V Beo-

PREPREČEN PREVRAČ NA PORTUGALSKEM.

LIZBONA, 19. jan. Tu je bila odkrita tajna zarota. Aretiranih je bilo 50 oseb, ki so hotele s pomočjo svojih pristašev vreči sedanjo vlado in se polastiti vse državne oblasti. Vse vojaštvo je za primer nevarnosti v strogi pripravljenosti.

ZBLIŽANJE ALBANIE IN TURČIJE.

TIRANA, 19. jan. Albanska vlada je sklenila ustanoviti v Ankari poslaništvo. Prvi poslanik bo imenovan že te dni. Na ta način bodo vzpostavljene prvič normalne diplomatske zveze med Albanijo in Turčijo.

NOVE ARETACIJE V INDIJI.

LONDON, 19. jan. Iz Poone v Indiji poročajo, da je bila tam aretirana predsednica Mladinske lige deklet in obsojena na leto dni zapora. Prav tako je bilo te dni aretiranih nadaljnjih 17 članov kongresa.

grad se pošiljajo dan na dan številni predlogi in narodni poslanci in senatorji jih imajo že polne aktovke. Od njih je sedaj odvisno, kako jih bodo preračevali, izbrali kar je vporabljivega in zavrgli kar je nestvarnega. Jugoslovansko ljudstvo stoji sedaj za njimi enotno, kakor še ni stalo za nobenim parlamentom, in njegova vera vanje je neomana. Za trdno torej upamo, da je ne bodo razočarali in zapravili.

VELIKE DELAVSKE DEMONSTRACIJE V BUDIMPEŠTI.

BUDIMPEŠTA, 19. jan. Včeraj so bile v Budimpešti velike demonstracije brezposelnih delavcev, ki so se v ogromni množici zbrali v Ersebetu in po okoliških ulicah. Nastopiti je morala ojačena policija, ki je demonstrante razgnala, voditelje pa aretirala.

OBUPNO FINANČNO STANJE V NEMČIJI.

BERLIN, 19. jan. Finančno stanje države, dežel in občin postaja vedno bolj obupno. Primanjkljaj pri vplačevanju davkov je mnogo večji, kakor se je splošno pričakovalo. Mestna občina v Dortmundu je napovedala konkurz, a na isti poti so tudi Draždane. Zaradi tega je splošno pričakovati, da država, dežele in občine 1. februarja ne bodo mogle izplačati uradniških plač. Da se položaj vsaj malo popravi, je vlada sklenila uvesti monopol na tobak, ki je bil doslej v Nemčiji svobodno trgovsko blago. V ta namen se že pogaja z neko francosko bančno skupino zaradi najetja večjega posojila.

TROCKIJ OBTOŽEN VELEIZDAJE.

MOSKVA, 19. januarja. Politbiro je podaljšal sklep o izgonu Trockega za nadaljni dve leti. Kakor se v poučenih političnih krogih zatruje, bo Trockij ob enem tudi obtožen veleizdaje, ker baje na skrivaj paktira s socialnimi demokrati.

PRENOS BOJEV PO RADIU.

TOKIO, 19. januarja. Včeraj so se prvič v zgodovini človeštva uporabili radio-mikrofoni za prenos bojnih operacij v zaledje. V Tokiu in po vseh japonskih mestih so lahko poslušali po radiu odmeve bojev med Japonci in Kitajci pri Mukdenu.

Ukinitve beograjskega brzovlaka.

Pričenši z jutrišnjim dnem izostaneta do nadaljnjega na progi Maribor gl. kol. - Zidani most brzovlaka št. 3, ki odhaja iz Maribora ob 14.36 uri in št. 6, ki prihaja v Maribor ob 14.45 uri. Kurzne vozove za Zagreb oziroma iz Zagreba (Beograda) bosta prevažala brzovlaka št. 505, ki odhaja iz Maribora ob 14.23 uri in brzovlak št. 506, ki prihaja v Maribor ob 15. uri. Na postaji Zidani most bodo te kurzne vozove priključili odnosno odklopili navedenima brzovlakoma za Maribor, oziroma za Zagreb - Beograd.

Brzovlak Budimpešta - Pragersko ostane.

Direkcija državnih železnic objavlja, da so madžarske železnice odstopile od zahteve po ukinitvi brzovlakov na progi Budimpešta - Pragersko. Omenjeni brzovlaki bodo radi tega vozili tudi v naprej.

Vreme.

Današnja vremenska napoved (opol-dne): V nižavah večinoma pusto in megleno, zmeren mraz, na višavah najbrže manj oblačno.

Pri glavobolu, omotici, šumenju v ušesih, porušenem spanju, slabovoljnosti, razdraženosti sežite takoj po staropreizkušeni »Franz Josefovi« grenčici! Poročila višjih zdravnikov v zdraviliščih za želočne črevesne bolezni poudarjajo, da je »Franz Josefova« voda izborna učinkujoča naravno odvajalno sredstvo. — »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

NAŠIM NAROČNIKOM!

Vse cenjene naročnike »Večernika«, ki niso še obnovili naročnine za mesec januar t. l., oziroma so v zaostanku še za preteklo leto, ponovno vljudno naprošamo, da to čim prej store, da se s tem olajša delo upravi, sebi pa zagotovijo redno prejemanje lista.

Uprava »Večernika«.

Tragična smrt otroka.

Pred kratkim se je zgodila na Teznu huda nesreča, ki je povzročila smrt petletne deklice. Živahna deklica Lenčka se je v odsotnosti babice, katere je za kratek čas odšla v bližnjo trgovino, približala zakurjenemu »gašperčku«, da se ogreje. Deklici se je pri tem na hrbtu vnela obleka in je v strahu pribežala na dvorišče, kjer so sosedje brž zadušili plamene. Ubogega otroka so takoj odpravili v bolnico, a je v hudih mukah podlegel težkim opeklinam. Z nesrečno družino sočustvuje vsa soseska.

Nov grob.

V splošni bolnišnici je umrl pomožni delavec državnih železnic Josip Jančič, star 35 let.

Poročili so se

pretekli teden v Mariboru Ivan Vrečko delovodja in Alojzija Jermanova; Ivan Stipeč, tapetnik in Angela Brajčeva, predelavka; Franc Sojč, delavec in Ivanka Želanova, kuharica; Bogomir Rumps, čevljar in Rozika Koroščeva, zasebnica ter Ivan Bratos, poslovodja in Pavla Heršnikova, trgovka.

Kuluk za leto 1932.

Banska uprava razglša, da je za leto 1932 odrejena cestna obveznost na dve enoti, odkupnina pa na Din 15.

Nova telefonska zveza.

Z jutrišnjim dnevom se odpre redni telefonski promet med Mariborom in Inomostom v Avstriji. Navaden pogovor bo stal podnevi 52.20, ponoči pa 31.32 Din.

Iz poštne službe.

Za dnevničarja na mariborski kolo-dvorski pošti je imenovan g. Boris Sitrnik. Premeščena pa sta Katica Habjanova z glavne mariborske pošte v Šiško in služitelj Ivan Soršak z mariborske kolo-dvorske pošte v Križevce v Prekmurju.

Formularji za novo registracijo motornih vozil za letošnje leto se dobe pri predstojništvu mestne policije. Lastniki motornih vozil naj se zglase na policiji soba št. 18.

Brezobziren voznik.

Hlapec Ferdinand P., zaposlen pri neki tukajšnji spedijski tvrdki, je podil včeraj popoldne po Meljski cesti svoje konje v takem galopu, da so se ljudje komaj izogibali. Ko je tega olimpijskega dirkača cestni redar opomnil, je še bolj podil. Ko so ga danes zaslišali na policiji, se je izgovarjal, da ne more nič zato, če so konji tako divji in iskri. Ker pa konjiči ne morejo plačati globe, jo bo plačal Ferdinand.

Vlom.

Ko sta prišla včeraj popoldne domov gostilničar pri »Wolsonu« in njegova žena je slednja takoj opazila, da je predal mize odprti. Takoj je bilo obema jasno, da je bil med tem časom, ko sta se mudila po opravkih v mestu v sobi nepovabljen gost. O vladu je gostilničar takoj obvestil policijskega stražnika, ki je ugotovil, da je bilo s silo vlomljeno v Stanovanje. Iz predala pa je vladilec odnesel devet dinarskih tisočakov in 80 šilingov gotovine. Policija je že aretirala neko žensko, ki je osumljena tega vloma.

Ruška tovarna je odpustila 86 delavcev

Tovarna za dušik v Rušah je odpovedala 15. t. m. delo 86 delavcem, večinoma družinskim očetom. Prizadeti delavci so slutili, da namerava vodstvo odpustiti večje število delavcev, niso pa pričakovali, da jih bo zadel ta strašni udarec baš zdaj, sredi zime, ko ni dobiti nikjer drugod zaslужka. S strahom gledajo zdaj uboge delavske rodbe v bližnjo bodočnost, kaj bo z njimi in kako bodo mogli živeti.

Informirali smo se pri vodstvu tovarne, zakaj je odpuščenih naenkrat toliko delavcev, in smo dobili lakonični odgovor, da tvornica nima dela.

Meščani, pomagajte - beda je velika!

DOSEDANJI REZULTATI MESTNE POMOŽNE AKCIJE. NA ENI STRANI PLEMITO ČLOVEKOLJUBJE, NA DRUGI SRAMOTNA NESOCIJALNOST

Dosedaj je prispevalo prebivalstvo mesta Maribora za Pomožno akcijo Din 120.596, mestna občina pa 136.000 Din. Skupna vsota, s katero razpolaga Pomožna akcija, znaša torej 256.596 Din. Razen tega je 102 meščanov darovalo Pomožni akciji razne naturalije, kurivo, živež, manufakturno blago, obutev itd.

Zbirka po ulicah ni še povsem zaključena, ker 17 nabiralcev še ni gotovih s svojimi rajoni. Dosedanji rezultat zbirke, ki je všteti v zgornjem znesku, znaša 24.059 Din gotovine in 57 raznih naturalnih dajatev. Navedeni znesek z naturalijami vred je nabralo 58 nabiralcev pri 1157 osebah, kolikor niso že same oddale svoje prispevke neposredno mestni občini.

Te dni so imeli okrajni odbori Pomožne akcije iz vseh petih mestnih okrajev svoje seje, na katerih so bila prečitana imena vseh darovalcev. Ugotovilo se je, da so se mnogi meščani odzvali pozivu Pomožne akcije z vso ljubeznijo, četudi ne živijo v ugodnih razmerah. Drugi zopet so bili Pomožni akciji manj naklonjeni in niso prispevali ničesar ali vsaj ne toliko, kolikor bi lahko z ozirom na svoje življenjske razmere. Isto velja glede podjetij, izmed katerih so nekatera z izdatnimi zneski prispevala Pomožni akciji na pomoč. So pa tudi taka podjetja, ki svoje delavce zelo slabo plačujejo, tako da bi bila ogrožena njihova akstenca, če jih ne bi podpirala pomožna akcija, in ta podjetja so vsako podporo odklonila.

Okrajni odbori Pomožne akcije so po predlogu socialno-političnega urada

mestnega načelstva pregledali tudi spise vseh siromašnih oseb, ki pridejo za Pomožno akcijo v poštev oziroma so deležne pomoči s strani Pomožne akcije in nad katerimi se vrši neprestana kontrola, da se prepreči vsako zlorabljanje. Vseh takih oseb je pripravljenih tačas 1125 in sicer jih odpade na I. okraj 164, na II. okraj 124, na III. okraj 114, na IV. okraj 232 in V. okraj 491.

Glavna in najvažnejša pomoč obstoji v prehrani ubožnih slojev.

Iz sredstev Pomožne akcije se nudi tačas v mestni ljudski kuhinji brezplačno dnevno 315 obedov, v javni kuhinji 133 obedov, v mestni ogrevalnici 1015 porcij mleka in kruha. Od 31. decembra do 15. januarja, je bilo v mestni ljudski kuhinji izdanih 4.800 porcij, v javni kuhinji 1600 porcij in v mestni ogrevalnici 12.800 porcij. V vseh treh kuhinjah je bilo torej izdanih siromašnim slojem brezplačno iz sredstev pomožne akcije tekom pol meseca 19200 porcij hrane. Razen tega je prejelo 319 družin pomoč v naturalnih dajatah, obstoječih iz kuriva, moke in drugih potrebščin.

Te številke polmesečnega delovanja pomožne akcije dokazujejo, da so potrebe zelo velike, radi česar nujno prosimo vse boljše situirane meščane, da pomožno akcijo vsestransko podpirajo. Pri tej priliki izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so kakorkoli podprli pomožno akcijo in s svojo uvidevnostjo težkega socialnega položaja, ki se v njem nahajajo ubožnani sloji, omogočili izvedbo plemenite karitativne akcije.

Mestni podnačelnik: R. Golouh, s. r.

Pobiranje daril za pomožno akcijo.

Mestno načelstvo objavlja: Pomožna akcija za siromašne sloje mesta Maribora bo s pomočjo skavtov in gozdovnikov pobirala stare obleke in obutev po temle vrstnem redu:

V četrtek 21. t. m. od 8. do 12. ure v I. okraju, istega dne od 13. do 17. ure v II. okraju;

v petek 22. t. m. od 8. do 12. ure v III. okraju, istega dne od 13. do 17. ure v IV. okraju;

v soboto 23. t. m. od 8. do 12. ure v V. okraju.

Mestno prebivalstvo naprošamo, da gre skavtom in gozdovnikom na roko in da predmete, ki jih misli darovati pomožni akciji, pripravi, da se bodo v navedenem času lahko pobrali.

Krajevni odbor Rdečega križa v Krčevini.

Občni zbor bo v soboto 23. januarja ob 18. uri (ob 6. uri zvečer) v šoli. Dnevni red bo obsegal običajne točke z volitvijo predsednika in najmanj 6 članov ter tročlanskega nadzornega odbora. Odbor vabi vse člane in prijatelje dobrodelne organizacije k udeležbi.

Iz dni socialne bede

RAZGOVOR PRED BORZO DELA.

Kolikorkrat sem šel mimo borze dela, še vedno sem videl pred vrati 20 do 30 mož najrazličnejše narodnosti, ki so čakali na zaposlitev. Nekateri so bili še skoro otroci, ki jih je potreba zgodaj pognala služiti si svoj kruh. Večinoma pa so že priletni možje. Zujavljavih rok in izmozevanih lic; saj ni čudno, ko morajo že od rane mladosti delati od zore do mraka, samo da zaslužijo borni kruhek sebi in svoji družini.

Vedno sem se zanimal za tiste, ki so reveži proti svoji volji. In zadnjič, ko me je posel vodil zopet mimo borze dela, sem se ojunčil in stopil h brkatemu, starejšemu možaku v težkih škornjih. Pozdravil sem ga; še precej prijazno mi je odzdravil v svojem globokem basu.

Povedal sem mu, da bi rad vedel, kaj je in kako dolgo je že brezposeln. Takoj je bil voljan odgovarjati in je začel:

»Veste, gospod, drvar sem, oče petih otrok in pri tem že sedmi mesec brez dela in zaslужka. Gospodar mi je rekel, da so skladišča polna, da ne proda nič lesa z eno besedo: da me ne rabi več. Nič niso pomagale prošnje. Tistih nekaj dinarjev, ki sem si jih od ust odtrgal, ko sem še služil, ni zadostovalo niti dober teden za borno hrano zame in družino.«

»Od kod pa ste?« Odgovori mi, da je prišel iz neke pohorske vasice, štiri ure hoje iz Maribora.

»Najprej sem šel iskat dela v bližnjo in daljnjo okolico. Pa tudi drugod je bilo tako ali še slabše. Zato sem se odločil, da pojdem v Maribor. Toliko sem še imel, da sem se lahko z vlakom pripeljal. Dela nisem našel in šel sem

peš domov. Naslednje dni, ko nisem imel več za vlak, sem vstajal ob 3. uri zjutraj in hodil v mesto; zvečer zopet isto pot nazaj, a ves dan niti kosa kruha ali tople vode nisem dobil. Kdor je to poizkusil, že dobro ve, kaj se pravi osem ur hoda po zimi in brez jedi. Poleti sem pa ostajal po nekaj dni v Mariboru. Vprašali boste, kje sem spal? Noči so tople, pa sem legel v parku na klop ali pod kako drevo, da me rosa ni preveč zmočila; pa se je noč že prebila.«

»Kaj pa otroci, žena?«

»Na te niti misliti ne smem. Bodo že kako prebili. Zaradi njih ne grem domov, dokler nimam zaslужka: vendar ni mnogo izgleda, da bi ga dobil. Kdor pride, vzame mlade, krepke ljudi rajši kot mene, ki sem že star. Ampak vedite, mladi gospod, nimam še štirih križev, nimam jih še ...!« Začudil sem se, saj jih je mož kazal najmanj 55 ali 60!

Opazil sem, da mu postajajo moja vprašanja neprijetna, zato sem ga skušal vsaj malo potolažiti, in mu dal nekaj dinarjev za kruh. Dolgo se je branil, končno je le vzel in dejal: »Da bom pa moral v teh letih že beračiti, si ne bi bil nikoli mislil!« Zahvalil se mi je še enkrat ter dvignil v pozdrav svoj oguljeni in od dežja izprani klobuk.

Tedaj sem moral misliti na one, ki imajo vsega v izobilju, pa ne dajo niti mrvice iz svoje bogato obložene niže, na one, ki odganjajo reveže izpred vrat, češ, kdor ne dela, naj tudi ne je. Zopet bi moral poklicati Sv. pismo na pomoč in reči: »Lažje bo ...«

X. Y.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 19. januarja ob 20. uri »Škorpijon«. Ab. C.

Sreda, 20. januarja ob 20. uri: »Lutka«. Ab. A.

Četrtek, 21. januarja ob 20. uri: »Škorpijon«. Ab. B.

Pripravlja se krstna predstava Grotov »Groteske sedanosti« v režiji J. Koviča. Vsebinsko je ta satira silno zanimiva in pričakuje njene uprizoritve naša publika z največjim zanimanjem.

Z Dravskega polja

Kurji tat aretiran. Te dni se je končno posrečilo orožnikom iz Rač dobiti v roke že dolgo zasledovanega strastnega ljubitelja kokošje pečenke — na tuji račun. Ta dvonožni lisjak, ki je bil pravi strah kurnikov po vsem Dravskem polju, ima lepo ime Viktor Gruber in je avstrijski državljani. Priznal je vse svoje grehe in je korakal v zapor z največjim veseljem, češ: »Bom vsaj čez zimo na toplem!« Po odsluženih kazni bo izgnan iz naše države.

Dva sveža grobova. Pri Sv. Janžu na Dravskem polju je umrl splošno znani in priljubljeni orožnik narednik v pokoju g. Ivan Turek. Pokojnik je služboval dolgo let v Južni Srbiji, kjer si je nakopal tudi kal zavratne bolezni (jetike), nazadnje pa v novomeški orožniški četi. Njegovega pogreba pretekli četrtek se je udeležilo veliko ljudi od blizu in daleč in zastopniki vseh sosednjih orožniških postaj. — V Hotinji vasi pa je nenadoma preminula gdč. Režika Primčeva, sestra pred dnevi pokopanega Franceta. — Pokojnikom blag spomin, preostalim naše sožalje!

Čudno povišanje cene.

Sportniki nam pišejo: Dosedaj smo se vozili v Reko za 10 Din. V soboto pa je cena poskočila na 12 Din. Ljudje so mrmrahi — upravičeno. Če se že poviša, naj se preje tudi javi, da ne bo nejevolje. Sicer pa je 12 Din do Reke z velikim avtobusom za 40 pasažirjev že denar! Vse protestira proti visokim cenam in zahteva znižanje, avtobusno podjetje pa jih kar takole poviša. Naj se cene enkrat za vselej fiksirajo, da bo vsak vedel, koliko stane, pa bo stvar v redu.

Nova avstrijska devizna naredba in naš izvoz

Trgovski promet preko meje skoro onemogočen.

Nova devizna naredba, katero je nedavno izdala avstrijska vlada, je težko prizadela tudi naše izvoznike. Odkar je v veljavi, je skoraj vsak izvoz v Avstrijo nemogoč, a tudi tranzitni promet na Češkoslovaško in v Nemčijo je ogrožen. Zelo veliko škodo trpe posebno trgovci iz Prekmurja, ki izvažajo v Avstrijo in v Nemčijo jajca in perutnino.

Nedavno se je dogodilo, da je bilo več teh izvoznikov, ko so se preko Avstrije vračali iz Nemčije, na meji aretiranih. Obmejni organi so jim zaplenili vse valute in devize ter jih poleg tega še kaznovali z visokimi globami. Skupna škoda, ki so jo utrpeli, znaša več ko milijon dinarjev. Izgovor, da jim nova devizna odredba ni bila znana, ni nič pomagal.

Ker je zadeva velike važnosti za naš trgovski promet z Avstrijo, bi bilo vseakor potrebno, da bi se naše oblasti zavzele za to, da se prizadetim zaplenjene valute in devize vrnejo in kazni odpuste. Nadalje bi se pa moral najti tudi neki modus za nadaljnjo redno trgovsko poslovanje z republiko Avstrijo.

Trgovcem z Avstrijo.

Narodna banka obvešča jugoslovanske izvoznike in uvoznike blaga, da stopi 21. t. m. v veljavo dogovor o klirinškem prometu za blagovni promet med našo državo in republiko Avstrijo. Vsa plačila za izvoženo in uvoženo blago se bodo morala izvrševati samo preko narodnih bank. Narodna banka poziva, izvoznike, naj naroče svojim dolžnikom v Avstriji, da morajo položiti dolžne zneske preko tamkajšnjih bank »Avstrijski narodni banki« na Dunaju v korist naše Narodne banke na njihov račun. Prav tako poziva uvoznike, da plačajo svoje dolgove za blago v Avstriji našim pooblaščenim bankam, ki so obvezane vršiti izplačila preko Narodne banke. Plačevanje na drug način je kaznjivo.

Sokolstvo

Seja župnega načelstva MSŽ

bo jutri dne 20. t. m. ob 20. uri zvečer v župni sobi v Narodnem domu. — Zdravo! — Načelnik.

Sokolsko društvo Maribor-matica

bo imelo 25. t. m. ob 20. uri v društveni sobi v Narodnem domu članski sestanek glede rednega občnega zbora, ki bo v četrtek dne 28. t. m. ob 19. uri v mali dvorani Narodn. doma. Vabimo vse članstvo k čimvečji udeležbi. Zdravo! Odbor.

Sokolsko društvo Maribor III. Krčevina-Košaki.

Občni zbor bo v nedeljo 24. jan. ob 15.30 v krčevinski šoli z običajnim dnevnim redom. Pevsko društvo »Luna« bo zapelo članom nekaj moških zborov. — Članstvo prosimo, da se zbere točno ter da pošlje starosti že vnaprej ali pa odda na dan občnega zbora izjavo, da ostane pri društvu in plača članarino tudi v I. 1932. S tem se izognemo nepotrebnim stroškom. Zdravo!

Letna skupščina Sokola I.

V soboto, 16. t. m. je bil v kadetnici III. redni občni zbor Sokolskega društva Maribor I. Navzočih je bilo okoli 150 članov. Potek zborovanja in poročila posameznih funkcionarjev so najlepši dokaz, da je mlado društvo razpletlo svoje korenine po vsem V. okraju z ono žlaostjo, ki je lastna le Sokolstvu.

Občni zbor je otvoril starosta **br. dr. Pivko**. V svojem govoru je povdaruil velik napredek in razmah društva, ki je stopilo s svojim krepkim delovanjem v vrsto vodilnih društev župe. Spomnil se je tudi umrlega češkoslovaškega sokolskega heroja **br. Scheinerja**. V njegov spomin so vsi nazoči vstali in mu zaklicali: sava! Enako so se navzoči poklonili med letom umrlemu članstvu. — Poročilo **br. tajnika Womerja** je bilo zelo pregledno in izčrpno. Tajniške posle je vodil v najlepšem redu, za kar se mu je članstvo oddolžilo s soglasno pohvalo. — **Načelnik br. Cilenšek** je v jedrnatih in mestoma ostrih besedah orisal delo društva v telovadnici. Prireditve so bile: akademija, društveni nastop in proslava drž. praznika. Nadalje se je društvo udeležilo okrožnega zleta in nastopov na Pragerskem, pri Sv. Juriju, v Kamnici in na Teznu. Mnogokatera njegova kritika je bila upravičena in bo gotovo rodila uspeh.

Za radvanjsko četo je poročal **br. Žuraj**. Iz njegovega poročila je razvidno, da šteje četa 67 članov, pa tudi drugače je njeno delovanje uspešno. — **Br. prof. Kenda** je podal pregled prosvetnega dela v društvu, ki je imelo v pret. letu: 26

nagovorov pred vrsto, 15 društvenih večerov, 12 gledaliških predstav, 1 kinopredstavo, 27 predavanj in 11 lutkovnih predstav. — Za dramski odsek je poročal **br. Bajt**. Povdaruil je veliko aktivnost odseka in naštel vse letošnje predstave. Za tekočo sezono pa pripravlja odsek še sledeča dela: »Navadni človek«, »Kraljična z mrtvim srcem«, »Prisega o polnoči« in »Matja«. Novost bo vsekakor uprizorjanje predstav na prostem v poletnem času.

Blagajnik br. Zotter je poročal o denarnem prometu. Vsega je bilo 48.696.10 Din dohodkov in 48.624 Din izdatkov. Skupni promet je znašal 97.320.10 Din. Inventar društva je vreden 31.000 Din, fond za društveni dom pa je od 1008 Din narastel na 14.256.05 Din. Nadalje je podal proračun za ureditev letnega telovadišča, za katerega je zemljišče velikodušno odstopila občina. Pozval je tudi članstvo, naj redneje plačuje članarino. V imenu revizorjev je poročal **br. Vrabl**. Pohvalno se je izrazil o društvenem poslovanju in o blagajnikovem delu. Poročala sta še za statistika in knjižničarja **br. Kert**, za tamburaški odsek pa **br. Malij**.

Po krajših posvetovanjih je **br. starosta** prečital listo novega odbora, ki jo je navzoče članstvo navdušeno sprejelo. Novo upravo tvorijo starosta **prof. Kenda**, podstarosta **Mohorko**, načelnik **Cilenšek**, načelnica **Kosova**, prosvetar **Matelič**, tajnik **Womer**, blagajnik **Zotter**, statistik **Podkubovšek**, gospodar **Skarabut**, matrikar **Guardiančič**, društveni zdravnik **dr. Sekula**. — Ostali odborniki: **dr. Pivko**, polkovnik **Putnikovič**, **Rodošek**, **prof. Kenda Irma**, **Cerkvenič**, **Marguč**, **Slavica** in **Golbo**. — Namestniki: **Bajt**, **Rožman**. — Načelstvo odsekov: gradbeni **prof. Kenda**, polk. **Putnikovič**, **Zotter** in **Cilenšek**; dramski **Drago Bajt**; lutkovni **Cilenšek**, **Vitoslav**; tamburaški **Malij Josip**. — Revizorji: **Suster Branko**, ravnatelj **Vrabl** in **Skofič**. Imenovano je bilo tudi častno razsodišče. Med slučajnostmi je spregovoril **br. polk. Putnikovič**, ki je povdaruil tesno sodelovanje vojske in Sokolstva. H koncu je spregovoril nekoliko besed še zastopnik župe **br. Dojčnovič**. Pozdravil je navzoče v imenu župe in ponovno pohvalil društveno delovanje. Nato je starosta ob 23.15 zaključil občni zbor s pozivom k še intenzivnejšemu delovanju. Zdravo!

Spominajte se CMD

Otroška usta.

»Tetka, zakaj pa hočejo ustreliti našega psa?«
»Ker je star in zanič. Ne vidi več dobro, tuli vedno, kakor bi ga kaj bolelo, — za nobeno rabo ni več.«
»Tetka, kdaj bodo pa tebe ustrelili?«

Otvoritev lutkovnega gledališča pri Sokolu v Studencih

Minulo soboto in nedeljo je bil za male in velike Studenčane vesel dogodek. V soboto večer je bila predstava za odrasle, namenjena pred vsem staršem, da se seznani z novim vzgojnim sredstvom, ki ga nudi zlasti mladini lutkovno gledališče. Odziv je bil od strani staršev nepričakovano dober. Preden se je predstavil Gašperček, je vodja lutkovnega gledališča **g. Vranc** predaval o zgodovini lutkovnih gledališč in njih pomenu za mladinsko vzgojo. Igrica »Gašperček išče stanovanje« je bila prikrojena za odrasle, ki so ji sledili s pravim zadovoljstvom. — V nedeljo pa se je

kar trlo dece pri otroški predstavi, katero je posetilo tudi mnogo odraslih. Studenški oderček je res lep in nudi mnogo izprememb in svetlobnih efektov, da se mladina nehote uživi v pravljici svet. Tudi lutke so primerno velike za tako dvorano. Vsa scenerija je naša domača. Oder so namreč napravili nekateri agilni člani studenškega Sokola sami, kar je stalo mnogo truda in časa. Kakor sta pokazali otvoritveni predstavi, je bil trud prirediteljev poplačan z zavestjo, da so napravili mladini nekaj lepega in koristnega.

Občni zbor vojnih invalidov

V dvorani Zadrugne Gospodarske banke so zborovali včeraj dopoldne vojni invalidi in vdove v vojni padlih. Od blizu in od daleč so prišli in napolnili dvorano do zadnjega kotička. Prišli so, da slišijo v teh težkih dneh vsaj tolažilno besedo njihovega vodstva, in da čujejo, kako se razvija invalidsko vprašanje.

Predsednik krajevnega odbora **g. Franjo Geč** je otvoril zborovanje. Pozdravil je vse navzoče, med njimi posebno zastopnika komandanta mesta polkovnika **Dedinca** in zastopnika mariborske mestne občine, ravnatelja vojaškega urada **g. Ježa**. Uvodoma je predlagal, da se odpošlje vdanostna brzojavka očetovskemu zaščitniku vojnih sirot, **Nj. Vel. kralju**. Predlog so sprejeli zborovalci z burnim aplavzom in živio-klici.

Nato je prešel na vrsto ostali dnevnih red. Za predsednika občnega zbora je bil izvoljen vojni invalid **g. Čerpes**. Predsednik pododbora **g. Geč**, je v svojem poročilu med drugim izrazil razne želje in težnje vojnih invalidov ter pričakovanja, da bodo skušali naši poslanci tudi v tem pogledu posredovati. Povabil je navzoče, da se udeležijo zborovanja vseh krajevnih odborov združenja vojnih invalidov, ki bo 31. tm. letos v Mariboru.

Tajnik **g. Pravdič** je podal tajniško poročilo in izrekel prisrčno zahvalo javnosti, ki se je vedno rada odzvala prošnjam invalidov. Blagajniško poročilo in obračun je podal blagajnik **gosp. Drago Tratnik**. Nato je predlagal odbornik **g. Jakob Sitter** zaupnico celokupnemu odboru. Predlog je bil soglasno sprejet.

Za tem so sledile volitve in je bil z malimi izpremembami izvoljen dosedanj odbor s predsednikom **g. Gečem** na čelu. Po debati so zborovalci došli za delegata na letošnjem kongresu invalidov v Beogradu predsednika **g. Geča**. — Ob 11. uri je predsednik zaključil ta izredno lepo obiskani občni zbor.

Darujte za pomožno akcijo!

Sport

Mariborski smučarski klub

objavlja, da bo seja upravnega in tehničnega odbora v beli sobi kolodvorske restavracije v sredo 20. I. ob 20. uri, kamor so vabljeni tudi vsi člani, ki bi bili voljni sodelovati kot funkcionarji pri 50 km smučski tekmi v nedeljo 24. I. 1932. Kdor se te seje ne more udeležiti, naj se javi tehničnemu vodji **g. Vetrilu** v urarni Stojec, Jurčičeva ul. 8, da se mu da vsa navodila. Odhod vseh funkcionarjev za trasiranje proge bo v petek 22. I. popoldne in zvečer, a funkcionarjev vodstva tekme v soboto popoldne in zvečer. Cilj po navodilih.

Smučarje-tekmovalce ponovno opozarjamo na prijave k tej 50 km vsrajnostni smučski tekmi; proga vodi po krasnih predelih našega Pohorja in se izogiba velikim razlikam v padcih in vsponih. Vodstvo tekme si prizadeva tekmo brez hibno izvesti. Snehne prilike so najpovolnejše. Start in cilj pri Ruški koči dne 24. jan. Vsi tekmovalci morajo biti stari 20 let in bodo na predvečer zdravniško pregledani. — Poleg prehodnega pokala prejme prvo plasirani krasno častno darilo, razen tega prejme prvih šest tekmovalcev krasna darila. Prijave sprejema »Mariborski smučarski klub«, **g. Vetril**, urarna Stojec, Jurčičeva ul. 8. — Mariborski smučarski klub.

Bele gore.

To je naslov prihodnjega predavanja SPD-ZSO v torek 26. t. m. Predaval bo Mariborčanom dobro znani **g. Koranek**, ki nas povede v besedi in v sliki na vrhove Bernine v Švici.

Sveto pismo na Angleškem.

Na Angleškem je Sveto pismo še vedno ona knjiga, ki se največ prodaja in bere. Samo lani so ga Angleži pokupili več ko 8 milijonov izvodov. Sedanja gospodarska kriza je to kupčijo baje še povečala, — znamenje, da se Angleži zatekajo bolj ko prej k Bogu.

Grad grozot

Tudi na hladnem severu Škotske tli krvna osveta. Škotske plemenitaške rodbine srednjega veka so zaznamovale svojo zgodovino z nešteti krvavi mi mejniki. Krvna osveta je v teku časa iztrebila cele rodo ve. Kraj te zgodovinske strasti je zlasti Glamis-Castle, star grad v škotskih gozdovih, ki je danes last rodbine Strathmore. Eden sinov angleškega kralja, vojvoda yorški, je poročen s članico te rodbine.

Deset ur je vožnje iz Londona do tega gradu, ki ga obdaja več kilometrov velik park. Tu so najstarejša zgodovinska tla Škotske. Vsaka ped zemlje je tukaj prepojena s krvjo, kakor pripoveduje sporočilo, in nikjer ne dosežejo drevesa take velikosti in starosti, kakor na teh tleh. Da grada vodi drevored velikanskih hrastov, nekdanj sprehajališče grajskih vitezov. In tukaj, v tem parku, je baje Shakespeare zamislil svojo tragedijo »Macbeth«. Tu v tem gradu je bilo, kjer je bil umorjen nesrečni škotski kralj Duncan I. od Macbetha. S tem umorom je pričela vrsta groznih dogodkov v tem gradu. Macbetov meč hranijo še danes v grajski orožarni.

Mogočno in strah vzbujajoče se dviga Glamis-Castle. Četrto ure potrebuješ, da obhodiš to ogromno poslopje. Znotraj je ta prastari grad danes

seveda moderniziran; ima električno razsvetljavo in drug komfort; ampak še vedno je v njem nekaj mrkega in tesnobnega in čutiš se v njem obdanega od strahov preteklosti.

O vsakem prostoru, o vsaki starini v tem gradu vé kaj strašnega povedati kronika. Nad sobo, v kateri je padel Duncan I. od morilske roke, je umrl njegov sin kralj Malcolm II., ki je bil na bližnjem griču v nekem dvoboju smrtno ranjen. Leta 1883. je tudi sir John Lyon, zet kralja Roberta II., padel v dvoboju. Ženo šestega lorda Glamisa so obdolžili čarovništva in jo v Edinburghu na sramotnem kolu živo sežgali. Istega dne je umrl njen mož na zastrupljenju. Osmi lord Glamis je padel na bojišču. Njegov brat je bil kmalu nato v nekem prepiru zaklan. Njegov vnuk pa je postal žrtev skrivnostnega umora.

Rodbina Glamis je izumrla in grad je prešel v last rodbine Strathmore. Prvega lorda Strathmore je umoril John Carnegie. Njegova po svoji lepoti sloveča vdova, grofica Strathmore, je poročila svojega služabnika in je umrla v tujini v veliki revščini. Njen sin, drugi lord Strathmore, čegar slika visi v grajski galeriji, je med gospodarji tega gradu eden najskrivnostnejših. Dve rodbini na sosednih gradovih sta se bili pred svatbo sprli zaradi nevestine baje. Zaroka se je razdrila in proglašena je bila krvna osveta.

ta. Majhni in veliki boji so zahtevali mnogo žrtev. Zmagovalci so premagance naposled pregnali z njihovega doma. Nesrečneži so blodili vso noč v najhujšem mrazu okoli, dokler niso v ranem jutru dospeli pred vrata gradu Clamis-Castle, kjer jih je gospodar prijazno sprejel pod streho. Potem pa jih je sam povedel skozi nešteto hodnikov v skrit prostor v gradu. Nato je odšel, pustivši jih same. Vrata so se zaprla — in se niso odprla nikdar več. Devet dni je še bilo slišati obupne klice, potem je vse utihnilo. Zadnji člani tiste rodbine, bilo jih je okoli trideset, so tako nesrečno končali.

Zakaj je lord te ljudi, s katerimi je bil v prijateljskih odnosih, pahnil v tako strašno smrt, je ostala zagonetka. A tudi nihče ga ni mogel obtožiti, ker ni nihče vedel, kje je tisti prostor. Ljudje pa si pripovedujejo še dandanes o tisti »Chamber of horrors«, čum nati grozot. Po naključju pa je eden poznejših lordov Strathmore našel ta prostor. Neki zidar je popravljal že slab zid in ga pri tem predrl. Lord, ki se je mudil v sosedni dvorani, je slišal moža zakričati. Pohitel je tja in je nezavestnega zidarja ponesel v svojo lastno spalnico. In potem je šel sam pogledat skozi tisto votlino. Ko se je vrnil, je dal pozakleniti ves tisti del gradu in par dni pozneje ga je vsega dal zazidati od kaznjencev, obsojenih na dosmrtno ječo.

Vse to se je izvedelo po njegovi smrti, ko so našli njegov dnevnik. Tisti zidar pa je od strahu zblaznel, a lord Strathmore ga je obdržal v gradu in skrbel zanj do njegove smrti. V dnevniku, ki je prišel v roke sinu lorda Strathmore, je zaznamovan kraj tiste čumnate. Mladi mož je knjigo sežgal in je skrivnost šele na smrtni postelji povedal svojemu sinu. Nihče drug ni o tem nič vedel. Sedanji grof Strathmore je, ko je postal polnoleten, leta 1867. od svojega očeta zvedel za ta prostor in je danes edini človek, ki ve za tisto skrivnost, a je ne izda nikomur, da si ga gosti veliko nadlegujejo z vpraševanjem. Nedavno je družba njegovih prijateljev sama izkušala najti čumnato grozot. Pretaknili so ves grad in so iz vsakega okna izobesili bel robec. Nato so šli okoli gradu in so videli, da ni bilo nikjer nobenega okna brez robca. Potemtakem je gotovo, da tista čumnata ni imela nobenega okna.

Praznovorni ljudje so prepričani, da noben gospodar tega gradu ne more postati srečen. Toda oče vojvodinje yorške ni praznovoren in njegova hči je vsa zaljubljena v ta stari grad. Tam se ji je lani tudi rodila hčerka. Grad grozot Glamis-Castle je postal dom srečnega, mirnega rodbinskega življenja.

Širite »VEČERNIK«!

Curren Bell:

Lowoodska sirota

Smeh je ponovno zazvenel, rahlo in suho, in je končal s čudnim mrmranjem.

»Grace!« je kriknila gospa Fairfax.

Nisem pričakovala, da se bo oglasila kaka Grace, ker tisti smeh je bil tako nenaraven, tako turoben, da še nisem bila slišala takega. Le ker je bilo opoldne in ni bilo nikjer nič pošastnega, ker nista ne kraj ne čas vzbujala strahu, se nisem bila praznovorno zbalala ob čudnem rezanju. A kmalu sem si zagotavljala, da sem bila blazna, ko sem se bila dala le presenetiti.

Najbližja vrata so se odprla in na hodnik je stopila služabnica, žena tridesetih do štiridesetih let. Čokata, okorna žena je bila, rdečih las in strogega, grdega lica. Manj pošastne in romantične prikazni bi si bil človek le težko mislil.

»Preveč hrupa, Grace,« je rekla gospa Fairfax. »Pamti! Spomnite se navodil!« Grace se je tiho naklonila in se vrnila v sobo.

»To je služabnica, ki pri nas živa in pri gospodinjstvu pomaga,« je pojasnjevala vdova. »Ni napak ženska, dasi ima tudi svoje pogoške. Sicer mi pa povejte, kako ste danes opravili s svojo gojenko?«

Pomenek se je zdaj zasuknil okoli Adelke in je vztrajal pri tem predmetu, dokler nisva prišli v svetlo in prijazno pritičje. Adelka nama je v veži priskakljala naproti in vzkliknila:

»Mesdames, vous êtes servies! (Dami, kosilo vaju čaka!)« in pristavila: »Oh, kako sem že lačna!«

Obed je bil pripravljen in nas je čakal v sobi gospe Fairfax.

XII. POGLAVJE.

Nada na ugoden potek moje službe v Thornfield-Hallu, ki mi jo je bil zbudil v srcu mirni začetek, se mi tudi pozneje ni izjalovila, ko sem se bila natančneje seznanila s krajem in njegovimi ljudmi. Gospa Fairfax je bila res taka, kakršna se mi je videla prve dni: mirna, prijazna žena primerne naobrazbe in srednje inteligence. Moja gojenka je bila živo dete, ki so ga bili razmazali; pozneje so mu vse spregledavali in je bilo zato včasih trmoglavo; a ker je bila le v moji oskrbi in ker mi posla nihče po nepotrebnem ni kazil, je kmalu pozabila svoje mušice in bila vsak dan bolj poslušna in željna pouka.

Ni bila bogve kako nadarjena, ni imela ne izrazitih svojstev ne kakega okusa, ki bi jo le za palec dvigal nad druge otroke, pa tudi napake ni kazala ali pregrehe, radi katere bi bila manj vredna kot drugi otročaji. Napredovala je prav lepo, bila mi je srčno, dasi ne baš globoko vdana; po svoji prostodušnosti, veselem blebetanju in naporu, da bi mi ugodila, mi je bila prav draga, in tako sva bili druga z drugo zadovoljni.

Te besede bodo obsojali kot hladne vsi tisti, ki verujejo v angelsko naravo naših otrok in zahtevajo od vzgojiteljev, da jih obožujejo. Toda ne pišem zato, da bi se laskala roditeljski sebičnosti, da bi mlatila prazno slamo ali pa podpirala sleparstvo; pravim Vam le golo resnico. Vestno sem skrbela za Adelkino blaginjo in nie napredek, a ljubila sem jo toliko, kolikor je bilo dobro in potrebno. Gospe Fairfax sem bila hvaležna za prijaznost; njena družba mi je godila radi njene mirne obzirnosti in skromnosti v čustvovanju in hotenju.

Naj me graja, kdor le hoče, če se odkrito izpovem: Včasih, kadar sem po samotni šetnji v vrtu dospela do vnanjih vrat, kadar sem v prostem času šla na podstrešje, dvignila loputnice in iz lin gledala na daljina polja in griče in naprej do meglenega obzorja; tedaj sem si želela, da bi mogla pogledati onstran teh meja, da bi dosegla delovni svet, mesta, krajine polne življenja, ki sem o njih bila čula, a jih nisem še nikoli videla; tedaj sem si želela več praktičnega izkustva, nego sem ga imela, več družbe z osebami, ki so bile meni enake, več spoznanja raznih značajev, nego se mi je nudilo v gradu. Cenila sem, kar je bilo dobrega v gospe Fairfax in kar je bilo klenega v Adelki; toda bila sem uverjena, da so na svetu še bolj žive vrste dobrote, in v kar sem verovala, bi bila rada videla in spoznala.

Kdo me graja? Rekli mi boste, da mi je bilo težko ugoditi; nisem mogla za to. Nemir je bil že v moji naravi in mi je bil včasih v hudo napotje. Sedaj mi je bila edina uteha izprehod po hodniku v tretjem nadstropju,

kjer sem se čutila varno v miru in samoti in kjer se mi je moglo duševno oko pasti na razkošnih prizorih, ki so vstajali pred njim — in bilo jih je mnogo in bili so divni; kjer mi je srce nabreknilo v hrepenenju, in hrepenenje je bilo zanj življenje, četudi ga je mučilo; in kjer mi je duševno uho poslušalo povest brez konca in kraja, povest, ki jo je bila ustvarila moja domiselnost in ki jo je pripovedovala brez utrujenosti, povest, ki jo je oživljalo vse tisto naključje, živahnost, ogenj, čustvo, vse to, kar sem želela in česar nisem gleštala v sedanjem življenju.

Zaman in po krivem trdijo, da bi moral biti človek zadovoljen, če ima le mir; imeti mora tudi dela, ki si ga bo sam ustvaril, ako ga ne najde. Milijoni so obsodeni na mirnejšo usodo kot je moja, in milijoni se natiham upirajo proti taki usodi. Nihče ne ve, koliko tajnih uporov vre na zemlji poleg političnih nemirov. Navadno mislimo, da so ženske zelo mirne; a žene čutijo, kar čutijo možje. Tudi njih sposobnosti bi se rade udeleževale, in v prenapetem mirovanju trpijo kot možje v težkih okovih. Ozkosrčno je, če jim priporočajo, naj se omejujejo na pečenje kolačev in pletenje nogavic, na sviranje na klavir in na veženje torbic. Nesmiselno je, če jih obsodijo ali se jim smejejo, kadar trdijo, da bi rade več storile ali se več učile, nego je njih spolu prisodil stari svetovni nazor.

Kadar sem tako samovala, sem često slišala, kako se je Grace Poole zasmejala. Isto rezanje se je čulo in navsezadnje isti rahli in počasni ha! ha! ki me je tako osupnil, ko sem ga bila prvič slišala. Še bolj čudno kot smeh je bilo njeno mrmranje. Nekaj dni je bila povsem tiha, a prišli so dnevi, ko si res nisem znala tolmачiti njenih divjih glasov. Včasih sem jo videla, ako je prišla iz sobe s kako skledo ali s krožnikom ali podnosom, šla v kuhinjo in se hitro vrnila, navadno z vrčem piva v roki. Kadar se je pojavila, mi je izginila zvedavost, ki so jo budili njeni glasovi. Bila je sirovega lica in zastavna in prav nič na njej ni bilo zanimivega. Tuptam sem poizkusila, da bi jo zapela v pomenek, a bila je redkobesedna in nje kratki odgovori so mi kmalu vzeli vse veselje, da bi se še dalje trudila.

Drugi člani družine, Ivan in njegova žena, hišna Lea in francoska pestunja Zofka, so bili spodobni ljudje, a prav nič zanimivi. Z Zofko sva navadno govorili francoski in izpraševala sem jo o njeni domovini; a za pripovedovanje ni imela daru in navadno mi je tako zmedeno in zamotano odgovorila, da mi je vzela vsako voljo do daljnjega poizvedovanja.

Tako so minili oktober, november in december. Nekega januarskega popoldne me je gospa Fairfax prosila, naj bi osvobodila Adelko pouka, ker je bila prehlajena; dekle je pritegnilo s tako vneto, da me je spomnila, kako dragi so mi bili prosti dnevi, ko sem bila še otrok, in zato sem privolila, ker sem mislila, da popuščanje v tej točki ne bi škodovalo. — Bil je lep, miren dan, dasi zelo mrzel. Vse dolgo jutro sem bila predsedela v knjižnici in bila sem sita večnega sedenja. Gospa Fairfax je bila pravkar napisala pismo, ki ga je bilo treba zanesti na pošto. Nadelala sem si torej čepico in ogrnila plašč in se ponudila, da ga ponesem v Hay. Pot do tja je bila dolga in me je vabila na ugoden zimski izprehod. Posadila sem Adelko prav udobno v naslanjač pri kamini in ji dala najlepšo voščeno lutkico, povrh pa še knjigo s povestmi. Ko sem se ji bila še s poljubom zahvalila za njeno željo, naj se kmalu vrnem, sem odšla.

Zemlja je bila trda, zrak miren, moja pot pusta. Pospešila sem korake, da bi se ugrela, potem pa sem hodila počasi, da bi uživala razkošno krajino. Baš sem hodila mimo cerkve, ko je udarila ura v zvoniku tri. Zamakala sem se v bližajoči se mrak in v počasi toneč, blede žareče sonce. Bila sem kako mljho od Thornfielda na lazu, ki je bil poleti znamenit radi cvetočih šipkov, jeseni pa radi lešnikov in kopin, in ki je zdaj nudil rdečih šipečjih jagod in drenulj; vendar sta bila največje zimsko ugodje tega kraja samota in mir med golim grmovjem. Če je vetrček zavel, ni bilo glasu, ker tu ni bilo ne božjega drevesa ne zimzelena, ki bi zašumel, in goło glogovje in leščenje je bilo baš tako tiho kot belo, izhojeno kamenje sredi steze. Daleč okoli si videl le polje, po katerem se je pasla živina. Rjavi ptički, ki so tupatam prhutali v meji, so bili kot veli listi, ki so bili pozabili pasti na tla.

Steza se je vzpenjala po griču v Hay. Dospevši do sredine poto, sem sela na prelaz, ki je držal s steze v polje. Zavila sem se v plašč in skrila roke v rokavnik; nič me ni zeblo, dasi je mraz živo pritiskal, kakor

je pričala ledena skorja na stezi, pod katero se je skrivala voda, ki je bila pred dnevi ob nenadnem južnem vremenu preplavila pot. S svojega mesta sem videla Thornfield; sivi gradič je bil najvažnejši predmet v dolini pod mano, dočim sta proti zapadu molela črni gozd in mračno vranje gnezdišče v nebo. Mudila sem se tu, dokler ni sonce doseglo drevja in se skrilo krvavo rdeče za gozdom. Potem sem se napotila proti vzhodu.

Nad vrhom griča je vzhajal ščip sicer še bled kot oblček, a vsak trenutek svetlejši. Gledal je na Hay, ki je, skrit v drevju, pošiljal iz redkih dimnikov moder dim v nebo. Še vedno sem imela dobro mljho do sela, a v popolni tišini sem že čula šumot vaškega življenja. Tudi šumljanje potokov sem slišala, ne da bi vedela, po katerih dolinah in tokavah so se pretakali. a onstran Haya je bilo mnogo gričev in nedvomno je žuborelo med njimi tudi nekaj potokov. V večerni tišini pa se je razlegal prav tako klopot najbližjih vod kot šum najbolj oddaljenih.

Sirov hrup je nenadoma zaglušil šepet in šelest; iz daljave se je začul topot kopit. Zvenket železa je dušil rahlo žuborenje potujočih valčkov, kakor zabrisuje na sliki mogočna skala ali grčavo vejevje modrikaste griče, solnčno obzorje in nakopičene oblčke.

Hrup se je bližal po stezi, po kateri je prihajal konj. Še ga je skrivala meja, a v prihodnjem trenutku sem ga morala zagledati. Hotela sem vstati s prelaza, a ker je bila steza ozka, sem obsedela, dokler bi ne šla žival mimo mene. Tiste dni sem bila mlada in razni svetli in mračni domisleki so mi dremali v duši. Bajke iz otroške dobe so se še tam košatile med drugo kodrečo, in kadar so se mi zdramile, jih je moja dozorevajoča mladost napojila s silo in živostjo, ki je otroška leta niso zmogla. — Ko se je konj bližal in sem čakala, da se pojavi v mraku, sem se spomnila nekkih Lizikinih bajk, v katerih je nastopal severnoangleški duh Gytrash, ki je kot konj, mula ali ogromen pes strašil po samotnih potih in prihajal nad kasnele popotnike, kakor je ta konj sedaj prihajal nad mene.

Moral je biti že čisto blizu, a še zmeraj se ni prikazal. Nenadoma pa čujem šumot v meji in tik ob leščevju prilomasti velik pes, čigar črna in bela srst se jasno odraža od vej. To je bil točen posnetek Lizikinega Gytrasha, levu podobna zverina dolge dlake in velike glave. Šla je še dosti mirno mimo mene in mi ni strmela z nadnaravnimi očmi v lice, kot sem to za gotovo pričakovala. Konj mu je sledil, bil je velik žrebec, ki je nosil jezdeca. Mož, človeško bitje, je pregnal ves čar. Nikoli se ni pokoril Gytrash jezdecu, taval je vselej sam po svetu; škrtati so sicer silili včasih v nema trupa živali, v navadni človeški podobi se niso mogli nikoli skrivati. To ni bil Gytrash, to ni bil škrt, to je bil le popotnik, ki je jahal po bližnjici v Millcote. — Ko je bil mimo mene, sem šla svojim putem. A le nekaj korakov sem bila storila, potem pa sem se okrenila. Zdelo se mi je, kakor bi bil konj izpodrslil; takoj nato je nekdo po hrupnem padcu vzkliknil: »Kaj, za vraga, mi je sedaj početi?« Stopila sem par korakov nazaj in videla, da ležita konj in mož na tleh; zdrknila sta na ledeni skorji, ki je pokrivala stezo, da je bila gladka kot steklo. Pes je priskakal nazaj in ko je videl svojega gospodarja v zadregi in slišal konja, kako stoka, je začel lajati, da je odmevalo daleč po gričevju. Vohal je okoli gruče na tleh in potem pritekel k meni. Več ni mogel storiti, druge pomoči ni utegnil priklicati. Ugodila sem mu in stopila k popotniku, ki se je tako krepko motal izpod konja, da ni mogel biti resno ranjen. Vendar sem ga vprašala: »Ali se Vam je kaj pripetilo, gospod?«

Mislim, da je preklinjal, a ne vem za gotovo. Na vsak način je mrmral nekako molitvico, ki mu ni dala, da bi mi takoj odgovoril.

»Ali Vam morem kakorkoli pomoči?« sem iznova vprašala.

»Stopite nekoliko na stran,« je odgovoril, ko se je pobiral najprej na kolena, potem pa na noge. Storila sem se pa dala povsem pregnati, dokler bi ne videla je silen topot in zvenket železa, hkrati je pes zalajal in skakal, da sem se umaknila za nekoliko vatlov. Nisem se pa dala potem pregnati, dokler bi ne videla konca. Ta je bil srečen. Konj je spet stal na nogah in pes je na povelje »lezi, Pilot!« umolknil. Popotnik se je sklonil, pretipal si noge in bedra, kakor bi se hotel uveriti, da je vse zdravo. Nekje ga je menda bolelo, ker se je opotekal do prelaza, kjer sem prej počivala, in sedel.

Prodaj

zdravo suho seno, prešano v balah. L. Nuschak, Bos. Dubica. 146

Morske ribe

dobite vsak dan sveže kakor tudi na različne načine pripravljene branzini, dentali, orade, moli itd., v pondeljek rižot z morskimi raki, po zelo nizkih cenah dobite pri Jos. Povodniku, Rotovški trg 8. 165

Trajni kodri Din 100,

onduliranje Din 6, pri Marici Požar, Gledališki frizerki, Vetrinjska ul. 11. 187

Sotra

zastopniki so sprejmejo

Zelo lepo elegantno sobo

za eno ali dve osebi oddam. Gosposka ulica 56. II. levo.

režkinja

išče zaposlitve za popoldne. Naslov v upravi »Večernika«. 186

Stanovanje dveh sob

in kuhinje oddam s 1. februarjem. — Mlinska ul. 37. 188

Pritlično 2sobno stanovanje

s pritličnimi oddam. Maistrova ul. 17. Takoj ali s 1. marcem. 190

Opremljeno sobo,

lepo, veliko in solnčno s balkonom, parketirano, posebni vhod, souporaba kopalnice, oddam gospodu. Vrstovškova 4. I. desno. 189

Gospod zet.

»Kaj se pa toliko jeziš na svojega zeta? Kaj je pa naredil?«

»Komaj je poročil mojo hčer, že me je navrtal za 10.000 Din.«

»Pa ti jih ni vrnil?«

»Vrnil? Hčer mi je vrnil ta hudič!«